Székesfehérvár, 1917. XXIV. évfolyam. 45. szám. Kedd, február 27.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:

Helyben:		Vidéken:	
1 hóra	1 K.	1 hóra	1·50 K.
¼ évre	3 K.	¼ évre	4·50 K.
½ évre	6 K.	½ évre	9·— K.
1 évre	12 K.	1 évre	18·— K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent István-tér 1.
TELEFON 208.
Egyes szám: 4 fillér.
Hirdetés díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: Baranyay Lajos.

Állitsunk

oszlopot az árdrágitóknak. Czeglédy István nagyváradi rendőrbiró — mint a lapok irják — legközelebb azzal a javaslattal járul a városi tanács elé, hogy állittason fel *szégyenoszlopot* és arra függesszse ki az *árdrágitásért elitéltek nevét.*

Abban a nagy küzdelemben, melyet ma a félvilággal vivunk, nemcsak a fronton, hanem itthon a front mögött is vannak kötelességeink. És e kötelességek legelemibbje az, hogy ne *csináljunk üzletet* a háboru okozta szükséghelyzetekből, *ne legyünk vampirok*, kik kiszivjuk utolsó csepp vérét is a reászoruló szegény embernek. Ez volna az erkölcs, ez volna a becsületes felfogás.

Nézzünk végig, mi történik? Bankok, vállalatok busás osztalékai, egyes existenciák hirtelen és hihetetlen meggazdagodásai, az óriási nyereségek még altruista alapon megindított népsegélyző akciókban is mutogatják azt, hogy az *erkölcsi érzéket is megtorpedózta a nyereszkedés ágyuja.* Ha bemégy fixfizetésü telebarátom pl. egy cipőüzletbe, vedd meg bármilyen áron azt a portékát, mert holnaputánra szóba sem állnak veled a tegnapelőtti árban, még a cédulát sem veszik le, mely a tegnapelőtti árt mutatja. Arra meg nem is biztatlak, hogy holmi libaféle, meg hasonfajta „különlegességek" iránt érdeklődjél, hadd ezt azokra, akik még meg tudják fizetni a háboru alatt szerzett haszonból.

Csudálatos, hogy van minden, de csak maximális áron felül. Azután azok a maximális árak is csak akkor készülnek, mikor az árak már fel vannak srófolva a csillagos egekig. Az ipari cikkek maximálása a jövő század regénye marad, mert valóság sohasem lesz belőle.

Tehát azok, akik még ezeket a felsrófolt, nagy nehezen kikényszeritett maximális árakat sem tartják be, igazán megérdemelnék ezt a kitüntető oszlopot. Tudom, hogy Budapest sohasem fogja felállitani ezt a szégyenoszlopot. — Haj, de sok előkelőség találkoznék rajta. Vajjon Nagyvárad is megvalósitja-e, nem tudom. Ha valaki a mi érdemes tanácsunknak inditványozná, csakugy kuriozum kedvéért a közgyülésen — hogyan festene a hangulat?! Pedig, hát ott a Vértes-szobor körül lenne számára hely. — Olvasója is akadna neki elég. Talán még kicsit szégyenleni is tudnák magukat azok, akiknek nevét réája felmagasztalnák.

A csataterek eseményei.

Sikerek a tengeren.

Buvárhajó harcunk fényesen sikerül.

A szigoru buvarhajóharc, amely e hó 5-én vette kezdetét, beváltja azokat a reményeket, melyeket hozzáfüztünk. Nap-nap után érkeznek jelentések elsülyesztett hajóóriásokról, a használatba visszavett régi vitorlásokról, amelyek bemerészkedtek abba a zónába, ahol a német tengeralattjárók tartanak őrt, hogy Angliát elzárják forgalmától. Az éles buvarhajóharc eredményét azonban nem is az elsülyesztett hajók száma teszi ki, hanem sikerét inkább jelzi az a sok megszünt hajójárat, amely az angol csatornán és az Oceánon keresztezte egymást.

Anglia szorongatott helyzetbe került.

Lloyd George, Nagy-Britannia miniszterelnöke tegnapi beszédében, amelyben kifejtette, hogy a vizalatti harc legsúlyosabb csapás, ami Angliát érhette, megemlitette, hogy a forgalom milyen korlátozásával kivánja az elsülyesztett hajókkal elvesztett tonnatartalmat pótolni. Az angol miniszterelnök beszédének az volt az első következménye, hogy a lakosság Londonban megrohanta az élelmiszerüzleteket és összevásárolta azt, amit éppen lehetett.

Visszavert orosz támadások.

A Tatár-szorostól északnyugatra az ellenség két órás tüzerségi előkészités után támadott. Az ellenség benyomult árkainkba, de véresen kivertük.

Az olaszok sikertelen küzdelme.

A görzi grófságban, a Vertoiba szakaszon tegnap különösen heves ágyu és aknavető harc fejlődött ki. Utána erős zárótüz védelme alatt néhány olasz század megtámadta állásainkat. Sikerült nekik legelső vonalunkba benyomulniok, de a 2. számu bevált népfelkelő gyalogezred teljesen kiverte és árkáig kergette.

Kevesebbet irjunk!

Naponta félmillió a hadifogolyposta.

A bécsi közös központi tudakozódó irodának hadifogoly osztálya mindnyájunk érdeklődésére számitó irást adott ki. Mert hisz mindannyiunknak van valakije, aki hadifogságban szenved és mindnyájan szenvedünk, amikor mindenfelől azt a panaszt halljuk, hogy a mieink hónapokon át nem kapnak hirt hazulról.

Ez a hivatalos irás aztán rávilágit a mieink gyötrő helyzetének okára.

Mentől tovább tart a háboru — mondja a központi iroda — annál inkább növekszik a hadifoglyok száma és annál inkább tömegekben érkeznek be a monarchiába és mennek ki a monarchiából a hadifogolylevelezések. Ma már megközeliti számuk mindennap a félmilliót. Mialatt a hazai posta és cenzorhivatalok ennek a hatalmas anyagnak a kezelésében és továbbitásában az erők legnagyobb megfeszitésével, emlitésreméltó hátralék nélkül megküzdöttek, addig erre a külföld hasonló intézményei, különösen az oroszoké régóta képtelenek bizonyultak. Ennek az az általában panaszolt következménye, hogy az Oroszországba küldött levelezőlapok és levelek céljukat csak 2—3 hónap multán vagy még később érik el. A foglyokkal való levelezés további emelkedése utóvégre a hazai intézmények teljesitőképességét is meg fogja bénitani és a foglyok és hozzátartozóik várva-várt hiradásai még nagyobb késedelmet fognak szenvedni.

A fentemlitett hallatlan levélmennyiségnek azonban nem egyetlen oka a foglyok számának emelkedése. Sokkal inkább okai azok, — számuk ezeknek is sok ezer — a kik másokra, a közérdekre való figyelem nélkül, hadifogságba jutott hozzátartozóikhoz naponta, sőt akárhányszor napjában több levelezőlapot vagy levelet irnak.

Számtalan példát hoz fel a hivatalos irás; megállapitották, hogy némelyek 8, 9 sőt 10 levelapot irtak egy nap egy fogolyhoz. Bizonyara nem lehet rossz néven venni senkitől, hogy hadifogságban levő hozzátartozójának lehetőleg minél többször s minél kimeritőbben akar hirt adni. Másrészt azonban lehetetlen, hógy a többség számban mérsékelt és csak a legfontosabb közlésekre korlátozott levelezését egy kisebbség tulzott és kiméletlen eljárása megnehezitse.

Szivlelje meg tehát mindenki a következő aranyszabályokat:

1. Irj világosan, latin betükkel és lehetőleg pontos cimet adj!

2. Ne irj, csak hetenkint egyszer!

3. Levelezőlapra ne irj többet 15 sornál, levélben 60 sornál.

Aki e szabályokat betartja, a maga részéről is hozzájárul a posta gyorsitásához; aki pedig nem törődik velük, az magára vessen, ha levelezését addig visszatartják, amig a mások jogosult és mérsékelt levelezését elintézik.

Eddig van a hivatalos irás. Magunk részéről hathatósabb rendszabályt kivánnánk. Ilyen volna, ha pl. mindenki igazoló füzet mellett, személyesen adhatná postára, mondjuk hetenkint egyszer levelezőlapját és havonta levelét. A postaszekrényben talál foglyoknak szóló küldeményt a posta visszaadná. A mi közönségünk — ezer tapasztalat van rá — nehezen hallgat arra, ha belátásra apellál a közérdek. Minket szigorubban kell fogni e téren is.

— Jó keresethez juthat, aki a Fejérmegyei Napló és az Uj Lap utcai elárusitásával foglalkozik. Jelentkezőket a kiadóhivatal felveszi. Jelentkezni a délutáni órákban lehet.

A Hindenburgok életéből.

Amerre Romániába mentünk.

Bumbesti-Jinért folyt már az ütközet. Szereléküktől megkönnyitett porosz rajvonalak rohamozták a falu előtti magaslatokat; de az kemény dió volt: sürü drótakadály állott utban meg erős ellenséges gyalogság, nem ment hát csak ugy könnyen. Pedig hát ugyancsak „trafáltak" a gránátjaink, méternyi pontossággal vertek ép a románok közé; a drótakadály karói is összszessza düledeztek már a közéjük csapott golyóbisoktól. És a román még sem mozdult. Három hónapon belül ugy tudom, ez volt az első eset, amelynél a románt igazán kitartó hősnek láttam; itt állta a borzalmas ágyuzást, szuronnyal védett minden métert s bátran nézett bele a halál szemébe. De kellett is, hogy itt összeszedje magát, hiszen utolsó lehetősége volt arra, hogy csapatainkat visszatartsa, mert ha már egyszer a sikon vagyunk, akkor már késő. Állta hát dicséretre méltó vitézséggel és bámulatos kitartással a borzalmakat; védte oroszlánként a hazájába vivő kaput.

Hiába! Az ágyuk megtörték, megpuhitották őket s ezután jött a lendületes német roham; hogy milyen eredménnyel, azt mutatták az uton szembejövő fogolycsapatok. A dombok tetején a német katonák alakjai jelentek meg, hegyes sisakjuk élesen rajzolódott bele a kékesfehér levegőbe. A puskaropogás egyre tovább huzódott. Egy sebesült muskatier azt mondta, hogy a falu még tele van románnal, minden házat külön kell megrohanni s csak közelharcok vannak szuronnyal meg kézibombával. Román sebesült meg halott bőven van, mert a falu már órák óta ágyuink tüze alatt áll s némelyik jól bevágó gránát egy egy házban egész csomó románt szállit a másvilágra.

Közvetlen a falu előtt balra tért le a zászlóaljunk. Egy ideig puha pázsiton, zugó patak mellett haladtunk s aztán sürü, bokros erdőkön át, uttalan utakon megkezdtük a kapaszkodást föl a Pastaiára. Keserves ut volt, meredek, szuszogtak az emberek. Szerencsétlenség is történt, a lejtőn megcsuszott egy málhás ló s lezuhant a mélybe, persze összetörte magát. Fátlan, fokozatosan emelkedő hegytaraj golyótól védett oldalán huzódtunk tovább egyre meredekebb lejtőn.

Bumbesti-nél hirtelen igen erős puskatüzelés indult meg. A román próbálkozott egy ellentámadással, de ráfizetett alaposan s erre aztán sietve visszahuzódott.

Fölértünk a Pastaia legkiemelkedőbb pontjára. Remek szép napos idő volt, kellemes meleg, olyan jól esett a magasság tiszta, fölüditő levegőjét beszivni. Olyan átlátszó volt a lég, hogy ellátott a szem igen messzire, mélyen be a román sikság párás messzeségébe. Előttünk még egy néhány alacsonyabb hegylánc sorakozott egymás mögött, de ezeken túl már csak rónaság, a beláthatatlan zöld román sikság zöldje tündöklött a napsütésben. Egy csillogó, kacskaringós kigyóvonal szelte át a mezőt: a Zsil folyó, mellette fehér házcsoportok: napsütéstől tündöklő falvak sorakoztak, közöttük a legnagyobb, a legszebb: Targu Jiu. Oh ott már jártunk egyszer néhány héttel előbb: akkor már egészen közelről szemlélhettük a szép fehér házakat. És csunya napok jöttek utána. Amott messze nyugatra, ott, ahol a határhegyek és a román sikság összenéznek, borzalmas harc folyt. Örült ágyuzás morajа hallatszott hozzánk, a távcsövön át tisztán látszottak a schrapnellfelhők, tele volt velük a levegő.

A Pastaia tetőn köröskörül a cikk-cakkos lövészárkok és gödrök huzódtak: a román állások; a föld össze-vissza volt luggatva a gránátoktól. Főként ide dolgoztak huszonegyeseink; ásitoztak is olyan gödrök a sziklás talajban, hogy akár tizen is belefértünk volna. Itt láttuk tüzérségünk pompás munkáját; volt telitalálat bőven belevágtak a gránátok épen a román árkokba, a bennelevőket szétcsapták cafatokká. Borzasztó látvány volt, huscafatokat látni a földön: itt egy bordát, ott egy térdkalácsot; találtam egy bocskort is, de nem üreset: benne volt a véres láb is. Aztán hus és csont forgácsok, vércsomók, szerteszéttepett szerelékrongyok mindenfelé, mintha vasár lett volna a Pastaia csucson s annak szemete maradt volna hátra. Egy gránátlyukban román fegyverek voltak összedobálva, legtöbbjük tusában kettétörve. Egy helyütt a lövészárkot teljesen betemette a gránát, a földből fenyegetően meredt ki két bocskoros láb, egyéb semmi.

A csucsot német gránátosok vették be, igen könnyü dolguk volt, hiszen az ágyuk mindent elintéztek, csupán egy gránátos sebesült meg.

Megborzadtam a háborutól, megborzasztott, amit itt a hegyélen meg a csucson láttam, igazán elszomoritott és lelkembe markolt. — Pedig hát nem ezek voltak az első szétroncsolt hullák, átlőtt koponyák, embervértócsák, testben beletörött szuronyok és puskák, amikel itt láttam. Oh dehogy. — C. Zanoagánál alig 50 négyzetméternyi magaslaton száznyolcvan román hullát láttam egy csomóba vérbefagyva! az Ikvánál ötven orosz halottat szedtünk le csak a drótakadályról, melyen fönnakadtak; Dobrotwornál a két méter mély állások egy helyütt szinültig tele voltak orosz tetemekkel, mintha csak összehordták volna oltan s mégis nem tettek rám olyan hatást. Voltam ütközetben, melynél egy jól beállitott géppuska egy egész századot az utolsó emberig valósággal leborotvált, melynél minden embert nem egy, de nyolc tiz golyó is talált; voltam ütközetben, amelyben hullott az ember, mint összel a légy, a levegőt betöltötte a sebesültek fájdalmas nyöszörgése és ideget tépő felkiáltása hol százával feküdtek juliusi vadmelegben megsárgult, felpuffadt és büzlő tetemek s amelyek minden undoritó voltuk mellett mégis takarásnak használtunk fel; láttam katonat, akinek gránátszilánk behasitotta a nyakát s ugy hörgött percekig, mig élt, láttam szegény harcost akinek félkoponyáját ütötte le srpnell-hüvely és méternyire fröcsent a másik, láttam legjobb barátom arcát elsárgulni amint a homlokán szaladt be egy golyó s hallottam, amint az utolsó szerbuszt suttogta...

Csupa borzalom, borzalom

TÁRCA.

A dalárdista.

Mi zengi tul a bérceket? A hangtani törvények s a négy hangra irt férfi-kar szinte: a dal, a dal, a dal.

Az persze egész más kérdés, hogy a művészi tekintetből szükséges-e, kivánatos-e, hogy a dal a bércekkel viaskodjék. Én különben sem kivánok ez alkalommal a művész tekintetekkel vesződni. Sőt a bércekkel sem.

Egész bátran mondhatam. Eötvössel. Mit ér a völgy, mit ér a bérc nekem, ha nincs róla mit zengenem.

De voltaképen a kérdés nincs is jól formulázva.

Mert a dal, szerény nézetem szerint csak akkor zengi tul a bérceket, ha dalárdisták fujják.

Velük kivánok ez alkalommal foglalkozni.

Mindig valami különös rokonszenv fűzött hozájuk.

Már gyermekkoromban mély benyomást tett énekük kedélyemre. Emlékszem, milyen kitünően mulattam, mikor egy alkalommal az apám házánál a helybeli dalárda rázenditett arra az ismeretes dalra.

Kitették a holttestet az udvarra.

Nagyon jóizüeket kacagtam, holott az ismert nóta szöveg és zenei motivum tekintetében a legsötétebb gyászszal van teli.

De siettek megmagyarázni, hogy a falusi troubadourok ékes koszorujában a helybeli péklegény a tenorszekundot fujta.

Ez a fiatal énekes vasárnapon kint egy hosszu rudon sóspereceket árult s szerény magam is vevői között szerepeltem.

Ebben eddig semmi különös, vagyis semmi kacagtató nincs. De néhány nappal ezelőtt az emlitett iparostenor a hosszu perces-ruddal egyetemben az utca közepén ugy hasra vágta magát, hogy valamennyi perec csak ugy tarkállott a fekete sártól.

Mi ezt gyerekészszel, igen mulatságos incidensnek találtuk s azért kacagtam én nagyokat, mi közben ő mély meghatottsággal az udvarra kitett holttestről dalolt.

De azóta is számos esetben vol alkalmam dalárdisták énekében gyönyörködni s noha meglehetősen botfülü ember vagyok, énekük mindig utat talált kedélyem mélyebb rétegeihez.

Képviselőválasztások alkalmával hányszor hallottam tőlük a Szózat-ot énekelni és sietek konstatálni, hogy ők a hazának mindig rendületlenül fujják, tekintet nélkül a megválasztott képviselő politikai elveire és személyes kvalitására.

Olaszországban, a muzsika hazájában, a dalárdista non fit, sed niscitur. Nálunk másképen áll a dolog.

Ha akad egy városban egy zeneileg képzett ember, akkor van, ha nincs, nincs.

Mert dalárdailag énekelni csakis zenei törvénytudással és fegyelemmel lehet s igy a dalárdistát nem szabad közönséges műkedvelőszámba venni.

A hősiességnek, az önfeláldozásnak s a zene iránti lelkesedésnek nem közönséges mértéke szükségeltetik ahhoz, hogy egy olyan ember, ki a hangjegyek felől csak annyit tud, hogy azok pontokból és vonalakbót állanak, dalárdistának csapjon fel.

És ez az önfeláldozás az, mi őket becsülésemben igen magas helyre emeli. Ezért szeretem őket akár tisztán, akár hamisan énekelnek. Viszont azt meg kell nekik adni, hogy ha egyszer hamisan intonálnak, akkor az utolsó leheletig ugyis maradnak, igazán római karakterek — énekszóban.

Csak egyet nem tudtam soha megérteni, bármint törtem is rajta a fejemet: miért dühösek? Mi az, mi a harag sötét indulatát gyüjti arczukra, ha akár vig, akár szomoru nótát énekelnek? Sőt specziális megfigyeléseim szerint mentül pajkosabb, derüsebb a téma, amelyet zeneileg intepretálnak, annál öldöklőbb tekinteteket szórnak a hallgatóságra.

Különösen tapasztalható ez a pianóknál. Az ember szinte megijed, ha a dalárdisták komor arcaira néz, mikor karmesterük pálczája halk éneklésre kényszeriti őket. Ilyenkor düh és elkeserdés lepi el vonásaikat, mogorvák és zordonok.

Egyszer valami férfi négyest hallottam egy dalárdától előadni. A dalnak az volt refrénje: Hej, takaros barna kislány. . . .

Uristen! Milyen dühösen fujták. Összehuzott szemöldökük alól szemeik szikrákat szórtak. Nem győztem csodálkozni ezen a jelenségen. Jó Isten, mit vétheteit ezeknek a dalosoknak az a takaros, barna kislány, hogy ugy agyarkodnak reá? Hát csakugyan olyan veszedelmesek azok a takaros, barna kislányok? Hiszen sokat olvastam felőlük novellákban, de azt még sem hittem volna, hogy a dalárdistákat ilyen halálos gyülöletre képesek ingerelni.

A dolog érdekelni kezdett és kutattam, hogy voltaképen mi tette oly áldatlanná a dalárdistákat és a barna lányok közötti viszonyt. Nem tudtam a nyomára jönni, mig végre egy öreg zenetudós fel nem világositott.

— Az a látszólagos düh és harag — mondá, — mely a dalárdisták arczát oly komorrá teszi éneklés közben, onnan származik, hogy bizonyos fegyelem szerint kell énekelni. Feszélyezi őket a karmesteri pálca, melynek minden mozdulata ugyszólván a torkukban nehezedik. Nem követhetvén saját ösztönüket az énekben, lenyügözve, rabszolgai viszonyban érezik magukat a karmesterrel szemben. Ezért látszanak olyan dühösnek.

— Tehát a takaros barna kislánynak semmi szerepe sincs? — kérdém megkönyebbülve.

— A dalárdista testületre semmi, egyesekre lehet.

Nagyon örültem ennek a magyarázatnak, mely a barna leányokat teljesen rehabilitálta.

Azóta még lelkesebb barátja vagyok, már t. i. a dalárdistának, ámbár a barna kislányoknak is.

De ez talán nem tartozik ide.

FIGYELEM: Március 4-én d. u. 5 órakor nagy népszövetségi értekezlet.
Előadó: **Haller István** országgyülési képviselő, főtitkár.
HELY: Távirda-utca 6.

mind — s mégis egy sem hatott ugy rám, mint a Pastaia által nyujtott látvány! Miért? Igazán nehéz lenne leirni talán azért, mert itt már harcok csak — voltak, azóta az ütközetek már messze elöl folynak, itt csak a borzalmas nyomokat láttam, a halál dus aratását, kaszasuhintásának idegmarcangoló látványát, tizek, századok — életek megsemmisülését, fejeket, amelyek gondolkoztak, szivenket, amelyek dobogtak, kik nem is olyan régen még reméltek, szerettek, vágytak és erősek voltak. S most vér és huscafatok fednek egy pázsitos hegytetőt. Süt a nap, langyos meleg van, kellemes szellő lengeti a fák leveleit olyan csöndes, olyan békés minden. S ép azért olyan bántó a nagy ellentét, mely a békével és élettel annyira nem egyezik. Itt a halál járt, összetaposott mindent, eltaposott életeket, hátramaradtak a csillogó napfényben, a békés csöndben a nyomok, a csunya nyomok.

Erősen hatott a látvány talán azért is, mert eddig mindig csak benne éltünk magukban a borzalmakban, nem láttunk . . . vagy ha láttuk is, hogy mi történik körőttünk, olyan természetesnek tünt föl. Azokban a borzalmakban ugy meg volt feszülve az idegzetünk, a lelkünk, hogy egy-egy halott nem tudta lekötni a gondolatunkat, nem értünk rá gondolkozni, filozofálni, szivünket érzéseknek átadni.

De itt: ahol kiegyenesedve és nyugodtan lehetett járni, szemlélni, gondolkozni, ahol napsugarak csókoltak össze mindent és olyan békés hangulat ült mindenre, itt a „halálnyomok" összeszoritották a szivet erősen, és olyan nagyon szomoruvá tették az embert.

Oh milyen jól esett, amikor elhagytuk ezt a Pastaia magaslatot, hogy megkönnyebültünk.

Oh milyen fontos itt a háboruban, hogy az ember ne lásson és ne gondolkozzon és hogy ne legyen idő, mely erre alkalmat ad neki . . .

Aláesö, menedékes lejtőn ereszkedtünk lefelé s miután már erősen sötétedett, egy sürü erdő tisztáson tábort ütött a zászlóalajunk.

Csöndes, csillagos este volt. Kigyultak tábortüzeink körőskörül, mindenfelé fénylettek a tüzek a messze halmokon és sikon is, — mintha csak a föld akarna versenyre kelni ragyogásban a csillagos éggel . . . Ünnepi csönd volt, körülülték a tüzeket, oh dehogy szóltunk volna egy szót is, csak a galyak pattogtak a tüzön. Elköltöttem a vacsorámat, mely állott zsiros piritott kenyérből, (zsir volt az első román szerzemény) a hűvös estén a piritás mellé igen jól esett a forró teketekávé és utána egy német szivar.

Ott a tüz mellett összehordott száraz levelekre feküdtem, olyan jó puha volt, akárcsak egy ágy. Két pokróccal meg a gummi köppenyemmel takaróztam, kellett, mert igen hüvösek voltak az éjszakák. Sokáig nem birtam elaludni, csak kerülgetett az álom, hallgattam a körülöttem alvók szabályos lélegzését s bámultam a csillagos eget. Igy aludtam el, a csillagok ringattak álomba, meg a kopasz fák között tovalibbenő halkan dudoló szellő.

Nagy pára lecsapodás volt az éjszaka, csupa viz volt reggelre a gummiköpenyem. Nem ébredtünk olyan szép napos időre, mint tegnap volt. Szürke felhők csüngtek alá az égről, mintha minden percben elsirhatna magát.

Sziklás hegygerincen ereszkedtünk alá lábtörő gyaloguton. A völgyben elértük végre az első román falut: S. . . — t. Itt már benne voltunk az első vonalban A falu előtti sikon rajvonalaink beástak magukat. Gyatra falu volt ez a S. . . , csupa faházból állott, de annál gyönyörübb a fekvése, közvetlen a hegyek lábánál, körülveve kedves erdőcskékkel, melyek ugy festettek a barna sikon, mint széthányt zöld packák.

Főorvosunkkal egy igényteleń faházban szállottunk meg s igen kellemetlen felfedezésre jutottunk; a szoba fehér falán csunya poloskanyomok feketedtek, amire főorvosunk meg is jegyezte: „Ime Budapest S. . . ben." Szerencsére parancs jött, hogy megyünk tovább igy hát nem kellett kiprobálnunk, vjjaon itt is ugy csipnek a kis férgek, mint Pesten.

Már azt hittük az egész falu üres, mindenki elmenekült előlünk amikor a falu szélénél a legutolsó házak egyike előtt az utca közepén kitört kezü öreg aggastyán várt reánk. Nagy haja és szakála egészen fehér volt, az arca ráncos, lehetett vagy nyolcvan esztendős és olyan proféta benyomását tette. A szemeiből peregtek a könnyek, kitárt kezeit időnként az ég felé emelte mintegy kérőleg s sírós hangon románul szólt hozzánk. A tolmácsunk aztán leforditotta, mit akar az öreg: Istentől áldást kér fegyvereinkre, hogy győzelem kisérje útunkat. . . Igen győzelem kisérje fegyvereinket, a mi fegyvereinket.

Miért mondta ezt az öreg? talán hogy ne bántsuk őt és házacskáját? Különben se nyultunk volna hozzá. Miért kivánt nekünk győzelmet, — s ilymódon pusztulását hazájának és saját vereinek?

*

A jó Isten meghallgatta az öreg román kérését, teljesitette azt, jött fegyvereinkre az áldás, jöttek a győzelmek, jött a dicsőség.

B. F.

— **Közgyülés a városnál.** Székesfehérvár törvényhatósága hétfőn délután közgyülést tartott. A részletes tudósität holnap hozzuk. A közgyülésen szóbakerült az ujabb rekvirálás is. Sokan azt hiszik, hogy Kürthy ezt a meglepetést csak Székesfehérvárnak szolgáltatta és csak nekünk irta, hogy tudomása szerint az első rekvirálás nem történt kellő inkvizicióval, tehát van még elre kvirálni való. Ez tévedés. Kürthy urnak ez a távirata a többi városokat is megtalálta és mindegyiknek azt mondja, amit nekünk. Kürthy ur sablonos ember. Nem lesz kellemes a második rekvirálás, sovány vigaszul szolgálhat, hogy több város át fog esni e kellemetlenségen.

HIREK.

— **A villanyügy.** Ma estére ismét sötetségben maradunk, ha az utolsó órában szén nem érkezik. A villanygyár jelentése szerint hétfőn este 6 órakor megáll az üzem. Igy lapunk elkészitése is késni fog. Csak egy kis részét tudjuk este 6 óráig kinyomatni. A többi az üzem megindításáig várni fog. Addig is türelmet kérünk. Február 27-én délután 4 órakor a polgármester megint értekezletet tart a villany ügyében. Hogy mikor szünik meg ez a tehetetlen helyzet, bajos megmondani. Katonai felügyelet alatt áll már a telep, szén azonban még most sincsen.

— **A pénzügyigazgatóság beszüntette a hivatalt.** A királyi pénzügyigazgatóság hétfőn nem tartott hivatalt, mert nincsen tüzelő anyaga. Hogy meddig tart a kényszervakáció, bizonytalan.

— **Ellenőrzik a vendéglőket.** Az országos közélelmezés felhivja a polgármester figyelmét, hogy a vendéglőket szigoru ellenőrzés alá vegye. Ahol 1—2 husételnél többet találnak, azok ellen eljárást kell inditani.

— **Jegyzői értekezlet.** A móri járás jegyzői kara a községház tanácstermében értekezletet tartott Kovách Sándor járási főszolgabiró elnöklete alatt. Az értekezlet megtartását a felmerült egyes ügyek s az ujabban kiadott rendeletek egyöntetü végrehajtásának megbeszélése tette szükségessé. Igy sorra került: a gabona és femrekvirálás a községeknek liszttel, cukorral és rézgáliccal való ellátása, az „Auguszta" hadbiztositási és a községi hadsegélyző bizottságok felállitása.

— **A hadiárvákért.** Szélessy Mihály Hajmáskérről 50 koronát adományozott a dr. Prohászka Ottokár hadiárvaházra. Az adományt a gyüjtött alaphoz csatoltuk. Eddigi gyüjtésünk 983·15·12 korona, — Grünfeld Pál földbirtokos a vármegyei hadiárvák megsegitésére Szüts Jenő alispánnál 10.000 koronás alapitványt tett koronajáradék értékpapirokból. Az alapitvány 15 évre szól, azután a vármegye az adományozó meghallgatásával más jótékonycélra használhatja fel a 10.000 koronás alapot. Grünfeld Pál a háboru alatt már sokszor tanubizonyságot tett áldozatkészségéről. Igy nagyobb összeggel támogatja az Ö. H. I. mozgalmat, a hároméves küzdelem alatt különösen z Hadsegélyzőt, a Vöröskeresztet és az erdélyi menekülteket támogatta többször adományaival.

— **Villanyátalányt fizetők.** A villanyátalányt fizetők közül sokan azzal a kérással fordultak hozzánk, hogy adjunk felvilágositást, vajjon kötelesek-e az egész havi átalányt kifizetni, amikor a telep nem szolgáltat állandóan áramot. Véleményünk szerint nem tartoznak kifizetni a teljes összeget és biztosra vesszük, hogy a telep sem fogja követelni.

— **Lisztőrlésről.** Sokszor hallunk panaszt a vámőrlő malmokban való lisztőrlések ellen. Mondják, hogy kevesebb lisztet kapnak az őröltetők, mint amennyiben az őröltetésre átadott gabonából joggal várni lehetne. Fejérmegye alispánja e tekintetben is rendet kiván teremteni, amennyiben kimondotta, hogy 1 mm. gabona utáu a molnár mennyi lisztet és korpát tartozik az őröltetőnek kiadni. E rendelet szerint, ha a fél egy mm. két százaléknál több idegen keveréket nem tartalmazó 76 kilogramos sulyminőségü buzát, vágy 71 kilogrammos sulyminőségü rozsot visz megőrlés végett a malomba, a molnár mindenekelőtt levonja 10 százalékos vámdij fejében az őt megillető 10 kilogrammot, marad tehát az őrlésre 90 kgr buza vagy rozs. Ez a felőrlés után ad 75 százalékos kiőrlés mellett, — ez a kiőrlési arány kötelező a környéken levő malomra nézve. — 67 kgr. lisztet 2.7 kgr elporlást és 19.8 százalék korpát. Aki ezeket az adatakat jól megjegyzi magának, könnyen ellenőrzi a malmot.

— **Halálozás.** Mihályi István Olaj utca 37. sz. alatti lakos f. hó 25-én elhunyt. Temetése február hó 27 én délután 4 órakor lesz a Feltámadási temetőbe. A gyászmise 28-án fél 8 órakor lesz a felsővárosi templomban.

— **Lesz szappan** A magyar olaj és zsirközpontnak a főváros és a vidéki nagyobb városok szükségletének kielégitésére kilencszáz vaggon szappan áll a rendelkezésére. Ezt a nagymennyiségü szappant zsirjegyek ellenében fogják elosztani.

— **Cukorjegyek kiosztása.** A márciuś havi hatósági cukorjegyek kiosztása a következő sorrendben történik: Március 1-én de. 8—12 ig du. 2—5 ig Viziváros. Március 2-án de. 8—12-ig du. 2—5 ig Palotaváros. Március 3-án de. 8—12 ig du. 2—5-ig Tóváros. Március 4 én de. 8—11 ig Belváros. Március 5-én de. 8—12-ig du 2—5 ig Felsőváros. Március 6-án de. 8—12-ig Viziváros, du. 2—5 ig Palotaváros. Március 7-én de 8—12 ig Tóváros, du 2—5 ig Belváros és Felsőváros. Cukorigazolványát mindenki magával hozni tartozik, enélkül cukorjegyek nem adatnak ki. Akik e kijelölt napokon a cukorjegyeket el nem viszik, e hónapban már nem tarthatnak rá igényt.

— **A mezitlábasokért.** Az Uránia és az Apolló mozgószinházak vasárnapi előadásukat a mezitlábos gyermekek megsegitésére rendezték. Mindkét szinház igazgató tulajdonosa 100—100 koronát adott át a polgármesternek a jelzett célra.

— **A felmentettek felülvizsgálása.** A felmentettek felülvizsgálatára kiküldött bizottságok az összes felmentett kereskedelmi és ipari alkalmazottakat felülvizsgálják a nélkülözhetetlenség és testi alkalmasság szempontjából, a pénzintézeti tisztviselőket is. A hadiszolgálatra alkalmasnak találtak, ha a bizottság nélkülözhetőknek, illetve pótolhatóknak találja, azonnal bevonulnak az illetékes pótlóhoz. Indokolt esetben a bizottság a bevonulásra halasztást adhat.

— **Katonatemetés.** Horváth György m. kir. 17. h gy. e. beli gyalogos, paksi lakos a harctéren kapott betegsége következtében elhunyt. Temetése febr. hó 26 án 2 órakor volt a cs. és kir. csapatkorház halattasházából.

— **Postautalványok küldése a táborba.** A kereskedelmi miniszter a hivatalos lapban közölt rendelettel tudatja, hogy a táborba küldhető magánpostautalványok maximális összegét a cs. és kir. hadvezetőséggel egyetértve 100 koronáról 1000 koronára emelte föl.

— **Károly király álruhában jár a nép között.** A legszavahihetőbb német lapok egyike, a Münchener Neueste Nachrichten bécsi tudositójától levelet közölt, amely egyesegyedül IV. Károly király személyének jellemzésére van szentelve. A hosszu cikknek van azonban egy része, amely alkalmas arra, hogy egész uj világitásba helyezze királyunk fenkölt személyét. Azt ugyanis már tudjuk, hogy IV. Károly király meleg szivvel érdeklődik alatavalói nak sorsa iránt és tapasztaltuk, hogy Bécs után Budapest lakosága szénhiányának enyhitéséről is személyesen gondoskodott. — A müncheni lap tudositója azonban még egyébről is beszámol. A királynak sajátságos és mondabeli korok uralkodóira emlékeztető módszere van arra, hogy miképen tudja meg a népnek az igazi óhajait és jogos szükségleteit, amiről az udvar illetékes referensei, akik az uralkodó részére gondosan kiválogatják az ujságok hireit — bizonyára csak emlitett képet adnának. IV. Károly király ugy tesz tehát, mint Harun el Rasid, vagy mint Mátyás királyunk tett — álruhában jár a városban a nép között és a boltok előtt várakozó emberek közé elegyedik, hogy megtudja mi a bajuk és hogy miképen lehet rajtuk segiteni. Erről a közel multban Weiskirchner bécsi polgármesternek volt alkalma meggyőződni, aki a király szájából hallhatta, hogy az uralkodó mindenről tud, ami Bécsben történik és maga adott utasitást, hogy mit hogyan hozzanak helyre. Közben a király erélyes szavakkal fejezte ki fölháborodását azok felett, akik még is a fényüzésnek élnek. Kifogásolta hogy kirándulásokat csinálnak a Semmeringre ahelyett, hogy a vasuti kocsikban élelmet szálltanának a lakosságnak. A király tehát személyesen lát és hall mindent — jó lesz vigyázni az uzsorásoknak és azoknak, akik a mostani nehéz időket is kizárólag önző anyagi érdekeit kielégilésére haszálják föl.

— **Országos vásár és zsebtolvajlások,** meg pénztárca el vesztések. Ezt is cimül kellett volna irni. Az áldozatok a következők: H. Kovács József pátkai földmives 2470 kor. vesztett el a vásárban. Miklós József iszkaszentgyörgyi gazda pedig 6240 koronát vesztett el egy feketebőr pénztárcából. A déli vasut állomáson Nagy Jánosnétól egy zsebtolvaj el akarta lopni a pénzét. Nagyné észrevette s oly hatalmas öt pofont utalványozott ki a zsebmetszőnek, hogy az egész pályaudvar azon mulatott. Pisch Mártonné móri földmives asszonynak 53 koronája tünt el a vásárban. — A vásár elég nagy és népes volt. Különösen az állatvásárban volt szokatlan élénk.

— **Ne küldjünk romló élelmiszert a katonáknak.** Ismételten megujitott tilalom ellenére a táborba még mindig igen sok olyan csomag érkezik, amelyben könnyen romló élelmiszert helyeztek el. Mivel a táboricsomagok szállitása amugy is hosszadalmas és nem ritkán fordul elő az is, hogy a csomagokat többször a csapatok után kell küldeni, mire a csomag a cimett kezéhez jut, tartalma már tönkre is ment, és ez az egyre fokozodó élelmiszerhiányra való tekitettel pótólhatatlan kár. A magyar királyi posta és távirdai gazgatóság ezért ujra kéri a közönséget, hogy a táborba szóló csomagokba romló élelmiszerek elhelyezésétől már nemzetgazdasági okokból is tartózkodjék.

— **Az utasok katonai ellenőrzése.** A hadseregfőparancsnokság az utasok ellenőrzésére uj rendeletet adott ki. A rendelet értelmében az igazoló iratok ellenőrzésére külön közegeknek van joguk, amennyiben nyilt paranccsal vagy igazolvánnyal vannak ellátva, amely megállapitja ezt a jogot. Az ellenőrző közegek lehetnek tisztek, altisztek, csendőrök, határrendőrök, határpénzügyörök, titkos rendőrök, rendőr ügynökök és egyes őrök. Az igazolásra való felszólitásra minden körülmények között mindenki engedelmeskedni tartozik. Az igazoló papirokat az utasitási ellenőröknek, akiknek elfogatási joguk is van, kivánatra feltétlenül elő kell mutatni és az ellenőrző közegek kötelesek kivánatra igazoló iratokat felmutatni. Az ellenőrzés az utazás minden nemére kiterjed és a Megálj! jelre minden járműnek okvetlenül meg kell állnia. Amennyiben a kocsi vagy bicikli az eső felszóllitásra nem áll meg, fegyver használatot von maga után, aki pedig iratait azonnal nem mutatja elő, az elfogatásnak teszi ki magát. — A hadseregfőparancsnokságnak minden esetre megvan az oka a szigoru rendelkezésre, azonban ajánlatos volna azt minden módon a legszélesebb körben publikálni és mindenek fölött azt közölni világosan a közönséggel, hogy miféle igazoló irásokkal szerelje föl magát, ha utazni indul. Mert ha az ellenőrző közegek tetszésére bizzák, hogy mit fogadnak el igazolásnak mit nem, abból a legkülömböző bb kellemetlenségek származhatnak a közönségre nézve.

— **Meghivó.** A „Szent István" első apostoli királyról cimzett temetkezési társulat f. évi március hó 4-én reggel 7 órakor a székesegyházban szent misét mondat, utána pedig fél 8 órakor, meg nem tarthatás esetén ugyanezen napon reggel fél 9 órakor a kath. kör földszinti termében LV. rendes évi közgyülését tartja.

„Bécsi modell kiállitás," blus ujdonságai a kirakatban, eredeti berlini modellek vételkényszer nélkül az üzletben láthatók. Ajánlatos mindenkinek blus vétel előtt ezek megtekintése Vermes áruházában.

— **Bojtorján hajszesz korpásodás, hajhullás ellen; üvegje 1 korona, 30 fillér. Kapható Szücs Róbert gyógyszertárában?**

Köhögés ellen kitünően bevált háziszer dr. Störk-pasztilla. Egy doboz ára 60 filler. Kapható Szüts Róbert városháztéri Magyar Korona gyógyszertárában.

APRÓHIRDETÉSEK.

Pedellust keresnek a ciszterci ta fögimnáziumba. Jelentkezni az igazgatónál lehet.

Kaszáló rét, vágóhidi dülőben 160 □ öl eladó. Tudakozódni lehet Palotai utca 2. szám.

Használt diványok, keményfa ágy, vasmosdó, konyhaszekrény felsőállvány nélkül eladók. Lakatos utca 16. sz.

10 kocsi trágya eladó. Sütő utca 14. sz.

Elárusitó nőt azonnali belépésre keresek. Vermes Frigyes.

Széna eladó. Sörpince utca 15. sz. alatt.

Közgazdasági Bank részvények elővételi joggal eladók. Cim a kiadóhivatalban.

Jókai összes műveinek egy diszkiadásos, jókarban levő példányát megvenném. Cim a kiadóhivatalban.

Fekete József fele vendéglő (Vásártér 23) bérbeadó, vagy örökáron eladó.

Fenyő alágyujtófa kötegekben kapható Róth Jakab fakereskedőnél, Széchenyi utca. 81. b.

Szabás, varrás és a rajzolásban alapos oktatás nyerhető Urbán Margit tanintézetében, Ybl Miklós utca 14.

Önkéntes árverés.

Özv. Antal Antalné és gyermekei tulajdonát képező Vásártér 29. sz. ház, 567. hajlékszámu szélsőhegyi szőllő, egy buzával bevetett téglaházi szántóföld, egy koldustelki dülői szántó és egy hegyes dülői szántó Székesfehérvárott Kossuth-u. 10. sz. házban lévő ügyvédi irodámban 1917. március hó 4-én délelőtt 10 órakor önkéntes árverésen eladatik.

Bővebb felvilágsitást ad

Dr. Csöppentzky Mihály
ügyvéd.

— **Ön is katholikus:** Önnek is a magyar katholikusok szervezett nagy táborában, a kath. Népszövetségben a helye. Jelentkezzék személyesen vagy egy levelező lapon e cimen: Népszövetségi iroda, Szent Istvántér 1.

UJ LAP

pártokon felül álló keresztény-szociális irányu politikai napilap, amely az egész országban elterjedt és mindennap képekkel jelenik meg 8 oldal tartalommal, amelyben minden hirt hoz röviden, fölösleges szószaporitás nélkül.

UJ LAP a keresztény magyar népnek és társadalomnak mindenerkölcsi és gazdasági érdekét felkarolja és védi anélkül, hogy a jogos tekintélyt megsértené. A politikája hazafias és magyar, anélkül, hogy tulhangos, de üres szólamokkal dolgoznék.

UJ LAP független lap, amely semmiféle érdekcsoportnak szekerét nem tolja. Az erkölcstelenséget és visszaélést ostorozza, de nem izgasztálygyülöletre. A szociális és gazdasági bajokat a keresztény világnézet elvei szerint akarja megoldani.

UJ LAP valamennyi előfizetőjének és olvasójának minden ügyben teljesen díjtalanul ad tanácsot, felvilágositást és utbaigazitást és minden nap az üzletekben és a Fejérmegyei Napló árusitóinál 4 fillérért kapható.

Alkalmas könyvajándékok.

a Szociális Missziótársulat kiadásában megjelent:

Prohászka püspök „Elmélkedések az Evangéliumról" cimü munek bővitett és 10 kisalaku kötetre osztott kiadása.

1. Roráte coeli vászonkötésben 2·— K.
2. Gloria in Exelsis vászonkötésben 2·— K
3. Jordán partjától Táborhegyig 3·— K
4. Táborhegytől Bethániáig 2·20 K
5. Bethániától a Golgotháig 2·— K
6. A keresztfa alatt 2.— K
7. A feltámadott nyomában 2·40 K
8. A Szépszeretet Anyja „ 2·— K
9. A pünkösdi lélek 1·60 K
10. A tulvilág tornácaiban 1·40 K

Januártól kezdődőleg tekintettel a felemelt nyomdaárakra könyveink árát 20 százalékkal felemeljük.

Itt jelent meg Foerster tanár alant felsorolt 2 világhirü müve:

Az élet művészete kötve 4·40 K
„ „ „ füzve 3·— K
Élet és jellem „ 3·20 K
„ „ „ kötve 4·50 K

Kapható a Szociális Missziótársulat kiadóhivatalában (V., Gizella tér 3.) és minden nagyobb könyvkereskedésben.

HABORUS EMLÉKBÉLYEGEK!

A Katholikus Sajtóegyesület levélzáró bélyegeinek harmadik sorozata a Budapesten tartott kön örgő körmenetről készült 24 fényképfelvétellel. A pénz előzetes beküldése ellenében rendelhető,

EGY FÉL IV ára pedig 1 KOR. 20 FILLÉR.

Az egész iv 120, a fél iv 60 bélyeget tartamaz. Több iv, vagy több fél iv rendelésekor különféle szinek csomagoltatnak. — Rendeljen belőlük utalványon és a szelvényen jelezze, hogy „levélzáró bélyegeket" kiván.

A második sorozat bélyegei még korlátolt mennyiségben rendelhető meg, a rendeléskor azonban feltüntetendő, hogy a második sorozat bélyegeit kérik.

A pénz előre beküldendő! Hitel nincs! Utánvét nincs!

Nyomta az Egyházmegyei Könyvnyomda Székesfehérvárott.